

Fantastische families

1. See, Think, Wonder

Benodigdheden: Afbeelding portret, digibord, pen en papier
Tijdsindicatie: 15 minuten

Zet het portret van het meisje klaar op het digibord en bekijk het klassikaal. Bespreek gezamenlijk wat jullie zien. Moedig de leerlingen aan om goed te kijken en hun gedachten te delen. Hiervoor kun je de See, Think, Wonder methode gebruiken door de volgende stappen te doorlopen:

Stap 1 'See': Wat zie je? Benoem als groep wat er letterlijk te zien is. Zoek enkel dingen die je aan kan wijzen. Noteer de antwoorden

Stap 2 'Think': Wat denk je? Benoem als groep wat er gedacht wordt. Dit onderdeel stimuleert het denken van de leerling. Dat is iets anders dan kennis in hoofden 'proppen'. Noteer de antwoorden.

Stap 3 'Wonder': Wat vraag je je af? Benoem als groep wat de leerlingen zich afvragen. Noteer enkel deze vragen. Het zoeken naar antwoorden op deze vragen is stap die evt. volgt na het voltooien van deze kijk-methode. Deze methode richt zich dan ook niet direct op het vinden van kennis of antwoorden. Het doel is verkennen.

Neem als leerkracht een neutrale rol in tijdens het begeleiden van het gesprek. Heb geen verwachten en verberg enthousiasme. Het gesprek is van de leerlingen: stel je dan ook niet op als 'expert'. Vat samen wat de leerlingen zeggen en geef ruimte aan verschillende interpretaties. Gebruik denkvragen als 'wat maakt dat je dat zegt?' of 'wat zie je, waardoor je dat denkt?'

*Maria Henriëtte Stuart
door Antoon van Dyck uit 1641*

2. Lang leve de koning!

Benodigdheden: Boek Lang leve de koning! Van Arend van Dam
Tijdsindicatie: 15 minuten

Beschrijving:

Lees klassikaal het verhaal 'Portret van een Prins' voor aan de klas. Het verhaal gaat over Prins Willem van Oranje. De kleine Willem krijgt een portret van zijn bruid Maria te zien, mogelijk het portret wat de leerlingen zojuist hebben bekeken.

Spreek het verhaal met de leerlingen na. Heeft het de vragen die zijn ontstaan bij het kijken beantwoord? Of zijn er weer nieuwe vragen bij gekomen?

Extra: In de map met afbeeldingen van deze les is ook een portret Willem van Oranje als kind beschikbaar die de klas kan bekijken.

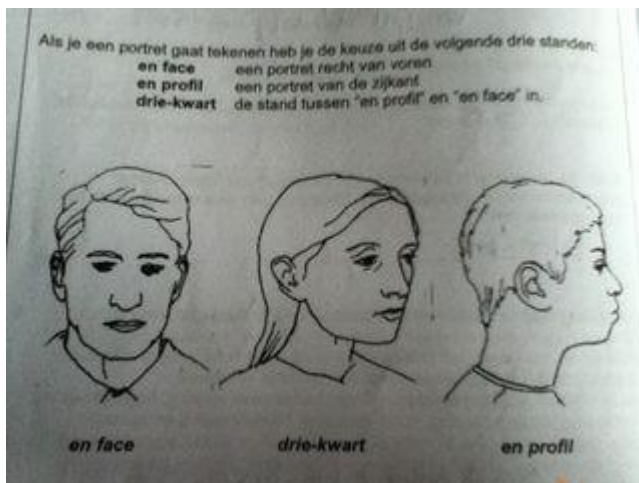
3. Belangrijke portretten

Benodigheden: Powerpoint presentatie Willem Alexander en evt. Boek Koninklijke families in Europa
Tijdsindicatie: 20 minuten

- A. Vertel de leerlingen:
Franz Ferdinand, Napoleon of Willem van Oranje; allemaal belangrijke personen van vroeger. We hebben deze personen nooit ontmoet, maar weten toch hoe zij eruit zien. Dat komt omdat van hen allemaal portretten zijn gemaakt. Vaak zijn dat schilderijen maar soms ook standbeelden. Zo'n beeld of schilderij wordt ook wel een zelfportret genoemd. Niet van iedereen werden zelfportretten gemaakt, het waren meestal mensen met voldoende geld om een kunstenaar te kunnen betalen. Bijvoorbeeld van een koninklijke familie. Nieuwsgierig? Neem maar eens een kijkje in het boek over Koninklijke families, dat staat vol portretten!
- B. Van Koning Willem Alexander worden ook vaak portretten gemaakt. Bekijk klassikaal de powerpoint presentatie van de verschillende portretten van Willem Alexander. Bij ieder portret is ook een vraag beschreven om meer over het maken van en de verschillende soorten portretten te ontdekken.

Extra info voor de leerkracht bij de powerpoint:

Verschil tussen en face, drie-kwart en en profiel portretten:

Er is een vraag over een karikatuur hierbij ter toelichting voor de leerkracht de definitie van een karikatuur: "Een karikatuur is een overdreven voorstelling van iemand, vaak met de bedoeling om te spotten. De kunstenaar vergroot of verkleint bepaalde kenmerken van het gezicht en maakt zo de geportretteerde lachwekkend."

4. Selfies van vroeger, zelfportretten van nu

Benodigdheden: papier en potlood, eventueel andere knutselmaterialen (krijt, verf, klei etc.)

Tijdsduur: 30 - 45 minuten

Eventueel uit te breiden door extra tijd te nemen voor het uitwerken van de portretten.

Beschrijving:

1. Vertel de leerlingen:

Maak jij vaak een selfie?

Wist je dat mensen vroeger ook selfies maakten? Ze hadden nog geen smartphone of camera, maar een selfie maken kan natuurlijk ook op een heel andere manier. Bijvoorbeeld door te schilderen of het maken van een standbeeld. Vroeger noemde ze het ook geen selfie maar een zelfportret. Het was de manier om een afbeelding van personen te maken voor de tijd dat de techniek van fotografie was uitgevonden.

Wist je trouwens dat Vincent van Gogh wel 35 zelfportretten heeft gemaakt? Niet omdat hij heel veel geld had, maar om te oefenen! Een portret maken kan namelijk best wel moeilijk zijn.

2. Laat de leerlingen tweetallen maken. Laat hen tegenover elkaar zitten zodat ze elkaar goed kunnen bekijken. Het is de bedoeling dat ze elkaar nu gaan natekenen. Moedig hen aan goed te kijken en laat ze vooral uit te proberen.

Waarschijnlijk willen de leerlingen al snel met een gum aan de slag, maar dat is niet de bedoeling.

3. Zodra de leerlingen klaar zijn leg je de portretten bij elkaar. Bespreek samen wat je ziet.

- Wat is goed gelukt?
- Wat klopt niet? En waarom?
- Moet een portret herkenbaar zijn?
- Is een portret niet goed gelukt als de verhoudingen anders zijn?
- Wat zijn de verhoudingen van het gezicht?
Bekijk de ander nog eens goed, kun je dit ontdekken?

4. Om de verhoudingen van een portret te ontdekken kun je samen het korte youtube filmpje 'Portret tekenen: verhoudingen' (<https://youtu.be/PtZveCBYSLA>) bekijken. Een uitgebreidere variant is GEZICHT tekenen voor beginners: (<https://youtu.be/yGW8qOOJdRY>)

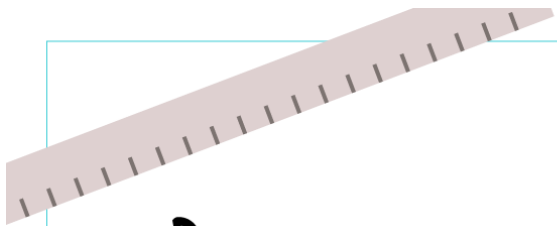
Een fijne website om een kijkje te nemen is: <https://lauwpauw.com/portret-tekenen-beginners/> en <https://lauwpauw.com/hoe-teken-je-ogen/>. Daar zijn ook tips te vinden over het tekenen van ogen, oren en neuzen voor degene die zich verder wil verdiepen.

5. Laat de leerlingen in tweetallen nog eens naar de schetsen kijken. Laat hen onderling bespreken wat ze aan de schets kunnen verbeteren. Geef de leerlingen een nieuw vel papier zodat ze de nieuwe kennis direct kunnen uitproberen.

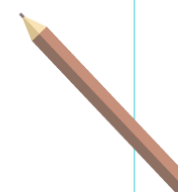
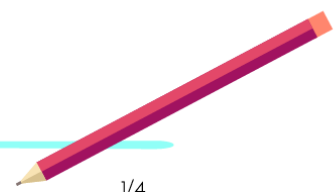
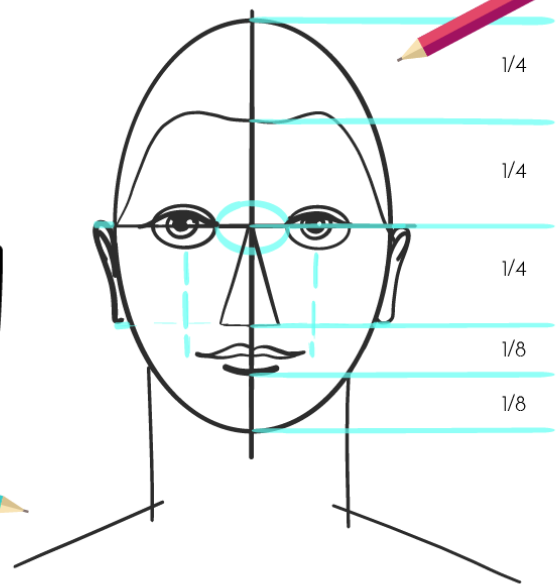
Extra:

Laat de leerlingen de schetsen nu in het net uitwerken. Laat hen kiezen met welk materiaal zij willen werken; met krijt, verf of klei. Maar geef leerlingen ook ruimte voor andere vormen van creativiteit. Misschien willen ze wel een portret en-profil maken? Of maken ze een statieportret van elkaar!

Een verzameltentoonstelling is een leuke manier om het thema af te sluiten.

PORTRET TEKENEN

LAUWPAUW